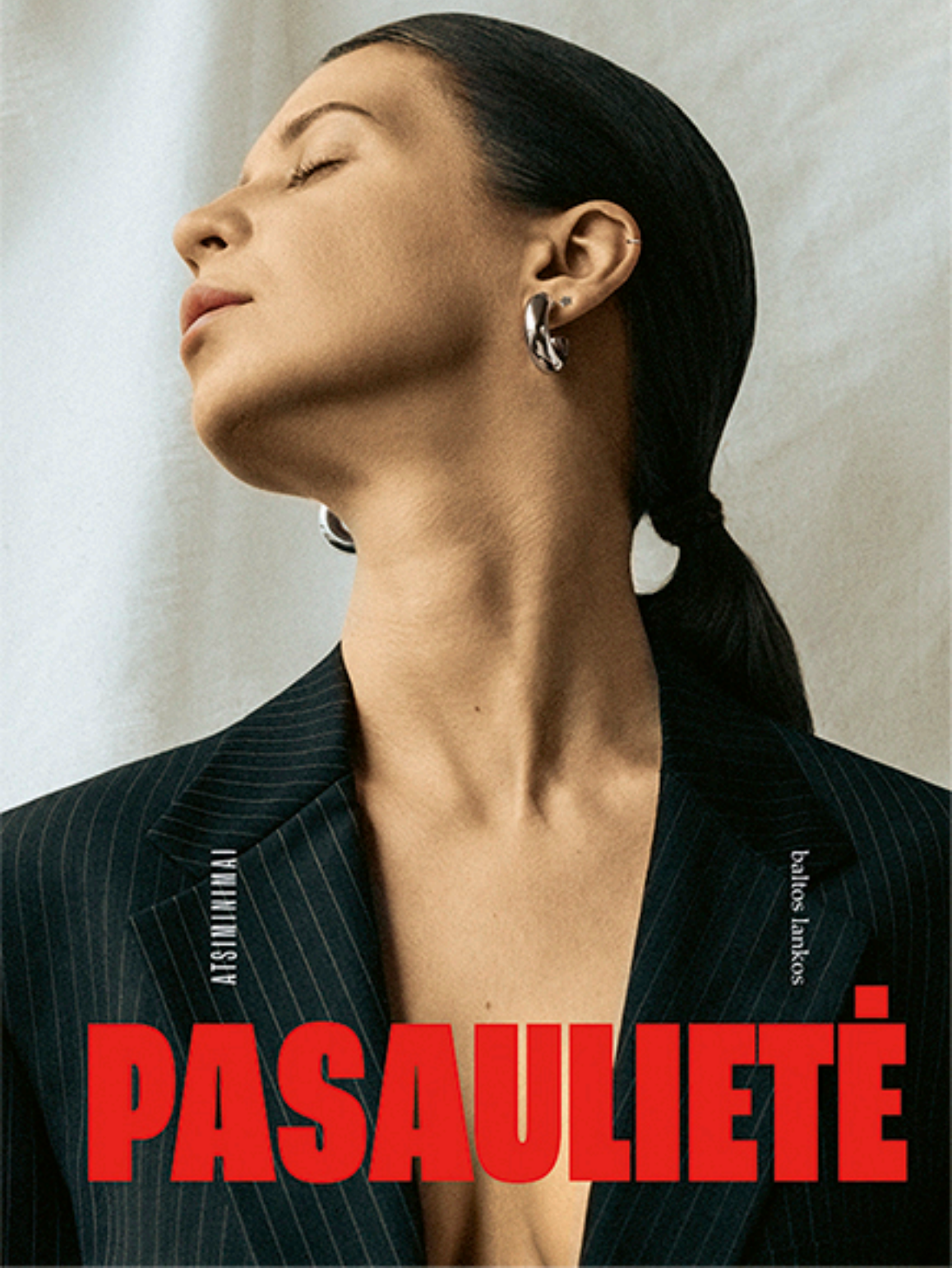

DEIMANTĖ RUDŽINSKAITĖ

ATSIMINIMAI

baltos lankos

PASAULIETĖ

Deimantė Rudžinskaitė

Pasaulietė

Atsiminimai

baltos lankos

Teokratinės tarnybos sueigos

Mūsų organizacija neseniai įsigijo ir, padedama brolių savanorių, išsirengė patalpas buvusiam „Palydovo“ kino teatre. Naujutėlaitė „Karalystės salė“ – tikras architektūros stebuklas. Šviesi, erdvi, suprojektuota lyg moderni konferencijų erdvė. Niekuo nepanašu į tamsias katalikų bažnyčias, dvelkiančias drėgme ir šalčiu, puošiamas stabų, perkreiptais veidais primenančių baidyklės. Ne veltui apie mūsų „Dievo buveinę“ kalba visi Lietuvos Jehovos liudytojai.

Į sueigas naujutėlaitėje Jehovos liudytojų „Karalystės salėje“ keliaujame dukart per savaitę – trečiadieniais ir sekmadieniais. Kadangi šiandien trečiadienis, mama liepia apsimauti pėdkelnes, nors puikiai žino, kad jos, lyg ant kojų paleistas skruzdėlynas, negailestingai graužia man odą. Mama ir vėl mėgina kažką įrodyti:

– Jei aš galiu kasdien mėvėti pėdkelnes, galėsi ir tu.

Aš imu bejėgiškai bliauti visa gerkle – nesuvokiu, kodėl moterims privaloma kentėti tokį siaubą. Akys užtinsta nuo ašarų ir aš net nespėju susigaudyti, o mama jau vaikosi mane po butą mosikuodama dirželiu. Lakstau, bet ji sukandusi dantis šnypščia, kad nebaigs, kol aš nesustosiu ir nesileisiu nubaudžiama už akiplėšiškus ožius.

Pati savęs nebegirdžiu, bet atrodo, kad byrančias ašaras greit pakeičia gailus dejavimas, baimingas oro gaudymas ir nerišlus maldavimas nelupti. Jėgoms išsekus tenka pasiduoti, mane pargriauna ant sofos ir penkis kartus kerta diržu. Nekenčiu mamos, bet maunuosi pėdkelnes, velkuosi kelius siekiančią suknelę ir aunuosi dailius lakuotus batelius. Mama įsispraudžia į pieštuko formos sijoną, gėlėtus marškinėlius ir,

paryškinusi lūpas plytos spalvos lūpdažiu bei kiek pakedenusi kirpčiukus, kad atrodytų puresni, į aukštakulnes basutes įkiša lieknas, grakščias pėdas.

Išeiname iš namų likus maždaug pusvalandžiui iki programos pradžios. Miestas mažas, visur greitai suvaikštome pėsčiomis. Žingsniuodamos bulvaru už nugaros išgirstame kažką švilpiančią. Mama nereaguoja: jai, dailiai nulietai blondinei, jau seniai atsibodę nepažįstamų vyrų švilpavimai. Išmoku si į tokius garsus nebekreipti dėmesio, tiesiog išdidžiai toliau eiti savo keliais. O aš, vos šešerių ir smalsi, atsisuku ir pamatau dvi tikėjimo seseris, skubančias mūsų link, – tai jos švilpė. Stabtelime palaukti ir paspaudžiame vienos kitoms ranką. Eidamos į sueigas beveik visada sutinkame brolių ir seserų, skubančių ta pačia kryptimi. Dar pora posūkių pro daugiabučių kiemus, ir mes jau prie pat vartelių, skiriančių du pasaulius – šviesos ir tamsos.

Vakaras šiltas, „Karalystės salės“ kiemelyje girdėti jaukus šurmulyš. Gausu grupelėmis besišnekučiuojančių brolių ir seserų. Visi tarsi diplomatai prieš svarbų posėdį: vyrai pasi-puošę tamsiais kostiumais, moterys – ilgais sijonais. Visi linki vieni kitiems gero vakaro, dovanoja šiltas šypsenas, spaudžia dešinę.

Įėjus pro „Karalystės salės“ vartelius prasideda rankos paspaudimų maratonas: reikia pasisveikinti su visais sutiktaisiais. Kartais, užėjus į jau pilną salę, tenka spausti dešinę kokioms dviem eilėms aplink susėdusių ir įžanginės giesmės laukiančių brolių ir seserų. Būtinai spaudžiu ranką ir visiškai nematytiems, nepažįstamiems žmonėms, turėdama omenyje, jog tai gali būti besidomintieji tiesa. Jie turi žinoti, koks šiltas santykis vyrauja mūsų sueigose. Pirmieji apsilankymai „Karalystės

salēje“ naujokams turi būtī itin jaukūs ir palikti gerā īspūdī apie mūsū bendruomenē – privalomas geros manieras.

Šiaip man visai patinka šī bendratikū tradīcija. Atrodo, kad spausdami rankā suaugusieji pripažīsta mane sau lygia, nors ūgi dar nesiekiu jiems bambos. Be to, visada gali paspausti dešinē kokiam simpatiškam berniukui.

Pasigirsta pirmi akordai, visi atsistojame, atsiverčīame giesmynus – nedīdes knygeles rusvais viršeliais – ir užtraukiame īžanginē giesmē. Jei giesmēje trūksta aiškaus ritmo, pasijunta visuotinis abejīngumas, balsai īš broliū bei seserū lūpū vos sklinda. Tačīau šioji giesmē labai īkvepianti ir veržli – apie skelbimo tarnybos svarbā. Apsīdairīusi matau, kad ji suvienījo visā bendruomenē.

75 giesmē

„Štai aš, siūsk mane!“ (Izaijo 6: 8)¹

1. Jehovas vardā šventājī

Piktieji trypia, šmeīžia jī.

Kam silpnas Dievas, kam žiaurus.

„Nēra jo!“ – kvailas tars žmogus.

Jehovas vardā kas apgins,

Jī šlovinti visus vadīns?

1 priegiesmis

Štai aš, o Dieve, – siūsk mane!

Tau gyriū liesiu giesmēje.

Garbēs nēr didesnēs, Jehova!

Štai mane, štai siūsk mane!

2. *Sau dingstī kietaširdžiai ras:
„Nejaugi Dievui rūpi kas?“
Bet patys klūpo prieš stabus
Ar žmones dievina menkus!
Kas perspēs juos, kad Dievas teis,
Pasaulī visā tuoj pakeis?*

2 priegiesmis

*Štai aš, o Dieve, – siųsk mane!
Juos perspėsiu širdim drąsia.
Garbės nēr didesnės, Jehova!
Štai mane, štai siųsk mane!*

3. *O kiek ilgai reikės dejuot,
Dėl smurto, blogio aimanuot?
Romieji trokšta atgaivos, –
Kaip džiaugtųsi žinia tiesos!
Tad kas paguosti juos norės,
Kas liūdintiems vilties įkvėps?*

3 priegiesmis

*Štai aš, o Dieve, – siųsk mane!
Juos mokysiu apie tave.
Garbės nēr didesnės, Jehova!
Štai mane, štai siųsk mane!*

Tuomet prasideda teokratinės tarnybos mokymai. Nors aplink sėdi mylimi broliai ir seserys, jau žinau, kad dvi valandos

„Karalystės salėje“ prailgs lyg amžinybė. Man šie mokymai – pati nuobodžiausia sueigų dalis. Per juos, remdamiesi specializuotais leidiniais, kostiumuoti ir kaklaraiščius pasirišę dvasiškai brandūs broliai moko mus, Jehovos liudytojus, tinkamai skelbti gerąją naujieną – žinią, jog Žemėje netrukus bus atkurtas rojus. Mokomės evangelizuoti, kad kuo labiau paveiktume apie tai nieko negirdėjusius žmones.

Šiandienos tema – kaip per trumpą laiką, užkalbinus žmogų, išsiaiškinti jo interesus ir sudominti jam aktualia Biblijos tema.

– Kuo daugiau klauskite. Jei žmogus neseniai neteko artimojo, jam gali būti įdomu sužinoti apie amžinojo gyvenimo viltį, – į mikrofoną kalba kiek susikaustęs tikėjimo brolis.

Pataria, kokią Biblijos eilutę perskaityti ir kokią leidinį pasiūlyti, kad gedintysis suklustų.

Kaip užmegzti pokalbį. Ką galėtume sakyti, jei norime užmegzti pokalbį? Jėzus, kalbėdamas su moterimi prie šulinio, pirma tiesiog paprašė jos gerti (Jn 4: 7). Mes irgi galime pradėti pašnekesį draugiškai pasisveikindami ar ko paklaUSDami. Paskui besikalbant galbūt rasime progą įterpti mintį iš Šventojo Rašto ir taip pasėti tiesos sėklą (Mok 11: 6). Kai kuriems pavyksta sužadinti žmogaus smalsumą kokiu nors įdomiu teiginiu ir paskatinti teirautis. Pavyzdžiui, laukiant eilėje pas gydytoją galima užmegzti pokalbį tokiais žodžiais: „Kaip bus gera, kai nebereikės sirgti“.²

Vartydama žurnalus su spalvingomis Jėzaus žygdarbių iliustracijomis, stengiuosi išsėdėti ramiai, nekrustelėdama. Kalbama, kad katalikų bažnyčiose vaikams rengia atskirus užsiėmimus, – pripažįstu, šiek tiek pavydžiu tiems pražuvėliams. Mus nuo mažens moko sudėtingų bibliinių tiesų kartu su suaugusiais, ruošia tapti puikiais tiesos skelbėjais. Mama ir močiutė Staselė susižavėjusios klausosi programos, jų tušinukai laksto popieriuje, fiksuoja kone kiekvieną nuo scenos sklindantį žodį. Mama, prisiminusi, kad neseniai pradėjau mokytis rašyti, pakelia akis nuo Biblijos ir šnibžteli, kad netrukus ir aš galėsiu rašyti savuosius konspektus. Šiek tiek nusiviliu – netikiu, kad kas nors vėliau skaito tuos užrašus. Juk visą informaciją galima rasti leidiniuose. Bet broliai sako, kad kartojimas – mokslų motina, o užsirašydami geriau perprantame tiesą.

Man penkeri. Viską suprantu puikiai, bet sunkoka išlaikyti dėmesį, kai brolis murma po nosimi skaitydamas iš popierėlių. Mama nepastebi, tad dairausi po salę. Nieko įdomaus – tik baltos sienos, baltos grindų plytelės, balti vėdinimo vamzdžiai virš galvų. Jokių paveikslų, tik masyvi mėlyna užuolaida, rėminanti tribūną. Akimis perbėgu pažįstamus veidus, skaičiuoju žmones, bet pamačiusi konkurentą suprantu, kad beprasmiška. Palei sienas lėtai slenka pusbrolis, vilkintis gerokai per dideliu kostiumu. Jis – patarnautojas, šiandien jo pareiga skaičiuoti susirinkusiuosius. Tušinuku baksnodamas orą, giminaitis skaičiuoja mus lyg ūkininkas viščiukus. Močiutė tiesiog tirpsta iš pasididžiavimo anūku – juk tokią garbingą užduotį gali atlikti tik patys dvasingiausi vyrai ir berniukai. Sueigos pabaigoje bus paskelbtas skaičius.

– Jokių būdu neapleiskime susidomėjusio žmogaus. Svarbiausia skelbėjų užduotis – užmegzti ilgalaikį ryšį, – vėl

skamba nuo tribūnos. Brolis pataria, kaip pokalbio pabaigoje sudominti žmogų dar koku nors klausimu, o atsakymą pažadėti pateikti kitą kartą. – Taip žmogaus širdyje pasėjama sėkla – tikėtina, kad ilgainiui jis užsinorės Biblijos studijų.

Pamatus padėk atėjęs pirmą kartą. Sėkmingo pakartotinio aplankymo pamatas dažnai padedamas atėjus pirmą kartą. Atidžiai klausyk, ką kalba šeimnininkas. Kas tau atsiskleidžia? Ar jis religingas? Ar jam rūpi visuomenės problemos? Ar jis domisi mokslu? istorija? aplinka? Baigiantis vizitui, tu gali užduoti verčiantį susimąstyti klausimą ir pažadėti aptarti Biblijoje duodamą atsakymą, kai ateisi kitąkart.³

Jaunesnieji broliai ir naujokai vyrai mokomi oratorystės meno. Jiems tenka garbė raiškiai skaityti auditorijai, kurti įkvepiančias teologines kalbas. Šiandien klausomės vieno tokio šedevro. Brolis kalba monotoniškai, be jokios intonacijos, lyg skaitytų pirkinį sąrašą. Žinoma, visi nuo ko nors pradėdame. Galbūt vėliau, jei stengsis, jis taps tarnybiniu padėjėju, o gal net vyresniuoju broliu ir galės pats vesti sueigas, sakyti kalbas, keliauti į kitus miestus.

Po apgailėtino brolio pasirodymo publika vangiai paploja. Atsistoja vyresnysis brolis – bendruomenės galva. Jis mandagiai padėkoja kalbėtoju už pastangas ir pristato tolesnę programos dalį. Bene trumpiausia, bet mano mėgstamiausia sueigos dalis – viešos demonstracijos.

Pagaliau scenoje seserys! Jos inscenizuoja situacijas, galinčias pasitaikyti skelbiant. Pavyzdžiui, kaip reaguoti į

neigiamus komentarus apie religiją ar į klausimus, į kuriuos nežinome atsakymo. Šiandien viena sesuo vaidina priešišškai nusiteikusį žmogų, kitos dvi – skelbėjas. Vienai skelbėjai už nugaros neramiai stoviniuoja maža mergaitė. Per kukli, kad ramiai atsistotų šalia mamos, bet per daug trokšta dėmesio, kad liktų sėdėti auditorijoje. Suaugusieji ją stebėdami meiliai šypsosi. Mama tyliai lepteli, kad kada nors, kai ji atliks demonstraciją, aš irgi galėsiu eiti kartu. Nieko neatsakau. Vis dar pykstu dėl pėdkelnių, o vien pagalvojus apie sceną susuka vidurius. Nenoriu visų akivaizdoje jaustis tokia nerangi kaip ta mergaitė. O gal tiesiog pavydžiu jai drąsos.

Moterys kelias minutes kalbasi, kol galiausiai liudytojos sudomintas žmogus nusileidžia, susidomi Biblijos studijomis ir visi sutaria datą susitikti. Laimingą demonstracijos baigtį pasitinka plojimai.

Programą vedantis brolis stengiasi išlaikyti auditorijos dėmesį. Jis analizuoja seserų suvaidintą situaciją, komentuoja, klausinėja. Auditorijoje pakyla rankos – netrūksta norinčiųjų ką nors pasakyti. Vyresnysis brolis duoda žodį, o mikrofonu nešinas patarnautojas, tas pats mano pusbrolis, skaičiavęs susirinkusiuosius, skuba prie pakeltų plaštakų. Dažniausiai rankas kelia tie patys bendruomenės nariai, uoliausi ir dvasingiausi. Tarp jų – mano močiutė. Priešingai nei mama, vengianti dėmesio ir niekada nekalbanti viešai. Į klausimus atsakinėja ne tik suaugusieji, bet ir vaikai – jiems tai smagus žaidimas, nes po sueigos sulaukia pagyrų. O aš, kaip ir mama, mikrofono bijau lyg velnio, tad suaugusiesiems nėra ko manimi didžiuotis.

Nuaidėjus baigiamajai maldai, salė atgyja. Vieni, susikrovę Biblijas ir leidinius, skuba į paskutinį autobusą. Kiti lieka

pabendrauti arba kimba į šluotas ir puola tvarkyti patalpų. Bendruomenės vaikai pagaliau atsikvepia ir vėl tampa vaikais.

Šiandien – naujų leidinių diena. Prie registratūros holle nusidriekia ilga eilutė norinčiųjų gauti naują žurnalo numerį. Patarnautojai lyg barmenai vikriai skirsto klientams dvasinį maistą. Kiekvienas Jehovos liudytojas gali užsisakyti pageidaujama skaičių žurnalų ar knygų, tačiau prieš tai gerai apsvarsto, kiek pavyks išplatinti skelbiant gerąją naujieną. Mama niekada neima daug, jei nepavyksta išdalinti – parneša atgal į saugyklą.

Pajutusi spaudimą pūslėje, nusprendžiu dar luktelėti. Kai pasidaro visai sunku, nueinu prie leidinių eilėje stovinčios ir su viena seserimi pliurpiančios mamos, trūkteliu ją už rankos ir paprašau palydėti į tualetą. Mama susierzina, liepia netrukdyti bendrauti ir pasiūlo nueiti pačiai. Nors jau moku naudotis tualetu savarankiškai, šį kartą jaučiu nerimą ir nenoriu eiti viena. Nusprendžiu pakentėti iki namų. Praėjus geram pusvalandžiui, pagaliau išeiname.

Vos už kelių žingsnių nuo „Karalystės salės“ tvoros pajuntu palengvėjimą ir šiltą srautą, tekantį pėdkelnėmis žemyn. Suprantu, kad privariau į kelnes. Mama, nagais įsikabinusi į mano riešą ir grubiai tempdama bulvaru, kad negirdėtų praeiviai, supykusi švokščia:

– Kokia mažvaikė! Taip norėjai ir nesugebėjai padaryti normaliai – tualete!

Visi sako, kad mano mama – tikra gražuolė. Liekna, jaunutė šviesiaplaukė, visada pasitempusi, dailiai banguotais pusilgiais, kad ir retokais plaukais, tvarkingai apsirengusi. Kas ryt, užuot pusryčiavusi, ji čiumpa veidrodėlį bei kosmetinę ir dar gulėdama lovoje ryškinasi švelnius veido bruožus. Iš patalų

išlipa dar dailesnė, nei lėmė genai. Kaip tikra Jehovos tarnaitė, visada vilki kukliai, bet, kadangi labai didžiuojasi figūra, nevengia jos paryškinti deramo ilgio, tačiau prigludusiais ir laibą liemenį pabrėžiančiais sijonais. Akis, mėlynas kaip lino žiedai, vizualiai šiek tiek mažina gana siauri akiniai ovalo formos stiklais, suteikiantys švelniam veidui griežtumo. Vaikai sakosi pavydintys man tokios jaunos ir dailios mamos, bet man ji – visai ne gražuolė. Atvirksčiai – bjauri. Įsivaizduoju, kad mamos kūną vagoja ne kraujagyslės, o sudžiūvusio medžio šakos. Vietoj širdies ji nešiojasi juodą, šiurkštų varnalizdį.

Mama žemina mane, vadina žiofle ir mažvaike, nors ir taip baisiai gėda ir nepatogu judėti su šlapiais drabužiais. Pikti pamokslai visai nepadedą. Grįžus namo mama įsodina mane į vonią ir grubiai nuprausia užpakalį.

– Palauk, palauk, – sušnypščia, kai jau ruošiuosi mautis pižamos kelnes.

Negaliu patikėti. Jos rankose – vėl diržas. Antrą kartą per dieną.

Kadangi priešinuosi rėkdama ir trunkydamosi, po diržo ceremonijos laukia antra bausmės dalis. Esu paklupdoma į tamsią nišą kambaryje, nors ką tik nuaižyti sėdmenys dega iš skausmo. Kampe privalau apmąstyti blogus šiandienos poelgius, o atsistoti galiu tik nusprendusi atsiprašyti. Lyg visų tų prieš valandėlę išrėktų „atsiprašau, mamyte, daugiau taip nebedarysiu!“ nebūtų nė buvę. Kiekvieną kartą mamai pagriebus diržą vis tiek viliuosi, kad gal dar suminkštinsiu jai širdį. Atsiprašinėju, prisiekinėju, jog daugiau tikrai niekada neprisiosiu į pėdkelnes, nespalvinsiu nagų flomasteriais, nenuklysiu į kitą kiemą ir negadinsiu tapetų piešiniais. Viliuosi, kad ji persigalvos, pabučiuos ir pasakys tikinti mano pažadu.

Klūpiu įrėmusi kaktą į sienų sandūrą, pro nosį kartu su ašaromis ir upeliais snarglių traukdama gerai pažįstamą senų tapetų kvapą, sugėrusį ne tik visų kada nors čia gyvenusiu žmonių keptų kotletų ir troškintų kopūstų aromatą, bet ir daug mano pykčio. Galvoje tarsi aplink grobį sklendantis vanagas sukasi visi girdėti keiksmožodžiai, visais jais piktdžiugiškai išvadinu mamą. O tada atsistojusi nueinu atsiprašyti ir šaltai pabučiuoju raganai į skruostą, nes tai vienintelis būdas ištrūkti iš tamsaus kampo ir ramiai laukti vakarienės. Sulaukusi atsiprašymo, mama mane apkabina.

– Buvau pažadėjusi sau niekad nekelti rankos prieš savo vaiką. Bet su tavimi kitaip neįmanoma, – atsidususi taria.

Kai buvo maža, mamos tėvai, įsisukę į karjeros sukurį, namie pasirodydavo tik vėlyvais vakarais, pavargę po ilgų darbo dienų. Mama, jauniausia iš trijų vaikų, augo globojama senelių ir vyresnėlių brolio bei sesers. Vaikystėje buvo smalsi, kūrybinga, gabi dailei, imli skaitymui. Pasakojo, kad naktimis skaitydavo knygas susiraičiusi ant palangės, nušviesta prieš langus stovinčio gatvės žibinto. Senelis Petras, nevengdavęs po darbų atsipalaiduoti viena kita taurele, mamą auklėdavo griežtai – jų santykius grindė veikiau baimė nei meilė, – tad už tokį akių gadinimą kaip reikiant prilupdavo. Taip ir augo mergaitė, beveik neglostoma tėvų meilės bei dėmesio.

Kitą rytą ant svetainės durų pakimba plonas raudonas dirželis. Mama didžiuojasi taip gudriai sugalvojusi.

– Nuolat matydama, kas tavęs laukia, nenorėsi blogai elgtis, – pamokomai taria, patenkinta apsisuka ant kulno ir grįžta į virtuvę, o aš lieku žvelgti į naująjį interjero akcentą, primenantį, kas laukia nesilaikant taisyklių.

Deja, diržo ekspozicija neapsaugo nuo nuodėmių.